

Česká školní inspekce

Liberecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Liberec, U Soudu 369/8

U Soudu 369/8, 460 01 Liberec 2

Identifikátor školy: 600 080 277

Termín konání inspekce: 22. – 28. leden 2004 a 4. únor 2004

Čj.:	h4-1109/04-5083
Signatura:	oh4cx115

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v předmětech český jazyk, matematika, dějepis, fyzika, chemie, přírodopis a zeměpis vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v předmětech český jazyk, matematika, dějepis, fyzika, chemie, přírodopis a zeměpis vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk, matematika, dějepis, fyzika, chemie, přírodopis a zeměpis vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání,
- ❖ tematické zjišťování v oblasti začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí a první pomoci do vzdělávacích programů v kalendářním roce 2003.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Liberec, U Soudu 369/8 je plně organizovaná městská škola. Mimo běžného vřazování žáků se zaměřuje rovněž na výuku dětí se specifickými poruchami učení ve třídách od druhého do devátého ročníku. Škola byla zřízena statutárním městem Liberec (zřizovatel) jako příspěvková organizace s účinností od 1. ledna 2003 na dobu neurčitou. Subjekt sdružuje základní školu, školní družinu a školní jídelnu.

Výuka probíhá ve všech třídách podle vzdělávacího programu Základní škola, při výuce žáků se specifickými poruchami učení je postupováno dle individuálních vzdělávacích programů.

K datu konání inspekce byli v třídních výkazech evidováni 303 žáci, čímž nebyla stanovená celková kapacita 320 žáků překročena. Ve školním roce 2003/2004 je ve škole 18 tříd, z nichž devět je vykazováno jako třídy speciální pro výuku žáků se specifickými poruchami učení (zejména s dyslexií). Do běžných tříd docházejí hlavně žáci ze spádové příslušného obvodu, do speciálních tříd jsou přijímáni žáci převážně z města Liberec na podkladě závěrů jejich šetření v pedagogicko-psychologické poradně. V době mimo vyučování poskytuje škola všem žákům bohatou a pestrou nabídku zájmových útvarů.

Rada školy není ustanovena.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výuku českého jazyka a matematiky na 1. stupni zajišťuje devět vyučujících, z nichž sedm splňuje podmínky pedagogické a odborné způsobilosti, jedna dokončuje studium učitelství pro 1. stupeň na pedagogické fakultě, zbývající je absolventkou střední pedagogické školy.

Na 2. stupni byla sledována výuka českého jazyka a dějepisu u všech čtyř vyučujících. Z nich jedna učitelka českého jazyka (učí čtrnáct hodin) nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, má vysokoškolské vzdělání v oboru vychovatelství a s výukou v základní škole

dlouholetou zkušenost. Zbývající hodiny českého jazyka a všechny hodiny dějepisu jsou vyučovány kvalifikovaně. Výuku matematiky na 2. stupni zajišťuje pět vyučujících, kteří splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Přírodovědné předměty (přírodopis, fyzika, chemie a zeměpis) vyučuje celkem šest pedagogů, z nichž čtyři splňují kvalifikační předpoklady pro výuku v základní škole. Učitelka přírodopisu (osmnáct hodin) a chemie (čtyři hodiny) nemá předepsané pedagogické vzdělání, jeden učitel zeměpisu je nekvalifikovaný (učí čtyři hodiny). Výuku šesti hodin chemie a jedné hodiny fyziky zajišťuje pedagog s odpovídajícím vzděláním pro základní školu, ale s jinou aprobační (matematika a základy techniky). Ředitelka školy splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti i délku požadované praxe. Při přidělování úvazků jednotlivým vyučujícím se ředitelka snažila optimálně využít složení pedagogického sboru vzhledem k odborné a pedagogické způsobilosti jeho členů i s přihlédnutím k jejich zájmu a zkušenostem. Oblastí výchovného poradenství jsou pověřeny zástupkyně ředitelky školy a učitelka druhého stupně. Obě jsou odborně a pedagogicky způsobilé pro daný typ školy, neabsolvovaly ani nezačaly požadované kvalifikační studium.

Organizační struktura školy je funkční, s jasně vymezenými kompetencemi a specifikací úkolů pro jednotlivé pracovníky podle jejich zařazení. Vnitřní informační systém vůči zaměstnancům je propracovaný a fungující, podmínkám školy plně vyhovuje. Poradním orgánem je pedagogická rada, jejíž činnost vychází z plánu školy na školní rok, metodické sdružení 1. stupně a sedm předmětových komisí na 2. stupni. Činnost metodických orgánů se zaměřuje na koordinaci výuky v paralelních třídách, na sjednocení klasifikace, na výběr vhodných učebnic, kontrolu plnění učebních osnov, popř. organizaci exkurzí, kulturních akcí, soutěží a olympiád. Vzhledem k dyslektickým obtížím téměř třetiny žáků školy stanovila komise českého jazyka kritéria hodnocení písemných slohových i kontrolních prací u těchto žáků.

Škola má propracovaný systém práce se začínajícími a nekvalifikovanými pedagogy, kterým pověřený učitelé a ředitelka průběžně poskytují pomoc a radu při přípravě na vyučování po stránce obsahové i metodické. Pokud vedoucí pracovníce během hospitací zjistí nedostatky, přijímají opatření, která by měla vést k jejich odstranění (např. předkládání příprav, povinná spolupráce s pověřeným pedagogem při výběru názorných pomůcek, konzultace ke struktuře vyučovacích hodin, rozsahu probíraného učiva, k formě zápisu). Efektivnost přijímaných opatření je však závislá i na přístupu, zájmu a osobní zodpovědnosti jednotlivých učitelů. Hospitační a kontrolní činnost ředitelky a její zástupkyně vychází z plánu kontrol na školní rok 2003/2004. Výstupem z hospitací je písemný záznam, s jehož obsahem jsou vyučující seznámeni a mají možnost se k němu vyjádřit. V rámci kontrolní činnosti v oblasti pedagogické je vedením školy prováděna pravidelná kontrola povinné pedagogické dokumentace, písemných prací, sešitů žáků a žákovských knížek. Při plánování v oblasti lidských zdrojů vychází ředitelka z reálné situace věkového a aprobačního složení pedagogického sboru. Úsilí o kvalifikovanější personální zabezpečení výuky se promítá do podpory dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, kteří se převážně zúčastňují programů zajišťovaných Pedagogickým centrem Liberec. Ředitelka zabezpečuje i konání kolektivních vzdělávacích akcí pro pedagogy ve škole.

Hodnocení pedagogických pracovníků je prováděno při pohospitačních pohovorech, jeho vliv na profesionální růst je individuální. Formy sebehodnocení pedagogů nejsou ve škole vžitě, a proto se neuplatňují.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou vzhledem ke schváleným učebním dokumentům velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Základní škola je umístěna ve dvou samostatných budovách nacházejících se na protějších stranách jedné ulice. Hlavní budova prošla v uplynulém období částečnou rekonstrukcí, druhý objekt školy byl nově vybudován. Na celkovém vzhledu všech navštívených vyučovacích i společných prostor v hlavní budově se negativně projevovaly zašlé, někdy až špinavé stěny. Prostředí učeben a prostory druhé budovy jsou celkově na velmi dobré úrovni.

Sledovaná výuka českého jazyka, matematiky, dějepisu a zeměpisu probíhala v kmenových učebnách v hlavní budově i v novém pavilonu naproti škole. Speciální třídy prvního stupně umístěné v novém objektu byly prostorné, světlé a dobře větratelné. Působily upraveně a velmi podnětně, byly vybaveny množstvím pomůcek k okamžitému použití včetně audiotechniky. Stejně nápadité bylo zařízení tříd prvního stupně v hlavní budově. Ve všech speciálních třídách měl každý žák samostatnou lavici s otočnou nastavitelnou židlí. Ostatní učebny mají školní nábytek zčásti nový a částečně renovovaný, někde i atypicky uspořádaný. Jejich výzdoba a celkové uspořádání se odvíjí od osobitosti třídních kolektivů a pedagogů. Ve většině učeben podnětně působí řada výukových a motivačních materiálů. Třídy prvního stupně jsou opatřeny relaxačními koberci.

Materiálně i technicky velmi dobře vybavená odborná učebna fyziky se stupňovitě uspořádanými žákovskými pracovními místy umožňuje realizaci učebních osnov v plném rozsahu, včetně názorné demonstrace vyučovaných fyzikálních jevů. Dostatečný počet pomůcek vytváří předpoklady pro fyzikální měření, pozorování a experimentování žáků nejen v doporučených laboratorních pracích, ale i přímo v teoretické výuce. Výuka chemie se uskutečňuje v odborné učebně s novým žákovským nábytkem, jehož pracovní desky však nejsou příliš vhodné pro experimentální činnost žáků. Chybí jakékoliv rozvody (voda, nízkonapěťová elektroinstalace, případně plyn). Demonstrační stůl na vyvýšeném stupínku umožňuje bezproblémové pozorování realizovaných pokusů ze všech žákovských míst. Materiální zázemí (pomůcky, chemické nádoby, chemikálie) je dostatečné. Odbornou učebnu přírodopisu škola částečně využívá i jako kmenovou. Přímou v učebně a v přilehlém kabinetu je k dispozici dostatečné množství pomůcek a videotechnika. Vybavení kabinetu zeměpisu odpovídá požadavkům učebních osnov. Didaktická technika je funkční, pro vyučující dostupná. V konkrétní sledované výuce byl použit zpětný projektor pouze v jedné z dějepisných hodin.

V hlavní budově školy je umístěna tělocvična, žákovská knihovna a učebna informatiky nadstandardně zařízená a vybavená výpočetní technikou (20 + 1 PC) s přístupem na internet i řadou vyučovacích programů. Odborné učebny pro pracovní vyučování, keramiku a školní jídelna se nacházejí ve vedlejším objektu.

Na prvním stupni je výběr učebnic podřízen výukovým dispozicím žáků. Pro výuku českého jazyka na druhém stupni škola učebnice postupně inovuje. Odborné jazykové příručky byly v některých hodinách využívány, ale jejich malý počet částečně omezoval zvolené metody práce. K výuce dějepisu jsou používány jednotné řady učebnic, předmětová komise ale plánuje jejich změnu. Vybavení novými i staršími historickými mapami je dostatečné, schází však sady dějepisných atlasů pro práci v hodinách. Pro všechny přírodovědné předměty včetně matematiky má škola k dispozici MŠMT schválené řady učebnic, atlasy pro zeměpis, sbírky příkladů a tabulky. Pro zpestření, doplnění a aktualizaci učiva používají učitelé i řadu dalších odborných a populárně naučných publikací. Současné vybavení školy učebnicemi umožňuje plnění schválených učebních dokumentů.

Na základě kontrolní činnosti, znalosti materiálně-technických podmínek školy a požadavků metodických orgánů má ředitelka zpracovány záměry postupného vybavování učebními pomůckami, učebnicemi a výukovými programy. Pro speciální třídy využívá též účelově vázané prostředky od krajského úřadu. Škola má zpracovaný projekt rekonstrukce a přestavby hlavní budovy. Jeho realizace však závisí na finančních možnostech zřizovatele. Plánování v oblasti materiálně-technických podmínek je koncepční, systematické a účelné.

Veřejností je využívána tělocvična školy. V rámci doplňkové činnosti umožňuje škola stravování pro cizí osoby.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou vzhledem ke schváleným učebním dokumentům celkově velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Zvolený vzdělávací program Základní škola čj. 16 847/96-2, s platností od 1. září 1996 včetně Úprav a doplňků čj. 25 018/98-22, s platností od 1. září 1998 je realizován v souladu se zařazením do sítě škol. Individuální vzdělávací programy pro vykazované žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou sestavené, vycházejí z výsledků šetření a závěrů pedagogicko-psychologické poradny a po formální stránce odpovídají metodickému pokynu.

Rozpracovaný učební plán koresponduje se zvoleným vzdělávacím programem. Porovnáním konkretizovaného učebního plánu pro školní rok 2003/2004 s rozvrhem hodin a reálnou výukou bylo zjištěno, že hodinové dotace ve vyučovacích předmětech i ročnicích odpovídají předepsanému učebnímu plánu, minimální počty hodin pro jednotlivé předměty a týdenní časová dotace jsou dodrženy. Z hlediska sledovaných předmětů je výuka českého jazyka v šestém a devátém ročníku a matematiky v osmém ročníku navýšena o jednu vyučovací hodinu oproti stanovenému minimu. Dějepis je vyučován ve dvouhodinové dotaci kromě sedmého ročníku, kde je dotace jednohodinová. Přírodovědné předměty na 2. stupni se vyučují v dvouhodinové dotaci v každém ročníku, kromě fyziky v šestém a zeměpisu v osmém ročníku, kde je dotace pouze jednohodinová. Kontrolovaná povinná dokumentace je přehledně vedena, průkazně zachycuje průběh vzdělávání sledovaných předmětů.

Ředitelka školy vyžaduje na vyučujících tematické plány pro jednotlivé předměty a ročníky. Zpracované, časově členěné plány vycházejí z učebních osnov a navazují na používané učebnice. Záznamy v třídních knihách, zápisy v sešitech žáků a zhlédnutá výuka ve sledovaných předmětech potvrdily shodnost probíraného učiva s obsahem osnov. Kontrolu plnění osnov v návaznosti na tematické plány provádí průběžně při hospitacích a pravidelně čtvrtletně ředitelka školy a její zástupkyně. Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Rozvržení vyučovacích předmětů v rozvrhu hodin optimálně využívá dané možnosti školy. V dostatečné míře respektuje psychohygienu vzdělávání a výchovy, dodržuje příslušná ustanovení vyhlášky o základní škole. Pro žáky je závazný vnitřní řád školy, jehož jednotlivá ustanovení jsou stručná a výstižná, pro žáky srozumitelná. Žáci i jejich zákonní zástupci s ním byli prokazatelným způsobem seznámeni. Provozní řády odborných učeben sledovaných předmětů jsou vypracovány a vyvěšeny, žáci s nimi byli seznámeni. Podmínkám provozu školy vyhovují. Informační systém vůči rodičům nezletilých žáků je propracovaný, podmínkám školy plně vyhovuje. Ve škole je ustanoven pro žáky od třetího ročníku dětský parlament, zástupci jednotlivých tříd se pravidelně scházejí s vedením školy. Žáci mají

k dispozici schránku důvěry, průběžně ji využívají. Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

O oblast výchovného poradenství se starají dvě výchovné poradkyně, které mají rozdělené kompetence. Výchovná poradkyně pro volbu povolání má třináctiletou praxi. Svou činnost směřuje k žákům a jejich rodičům. Jedná se o exkurze do středních škol, úřadu práce, na burzu škol, o předávání informací rodičům k dalšímu profesnímu zaměření žáků. Pro rodiče má stanoveny konzultační hodiny. Kontaktuje je také v případě zájmu žáků o studium na víceletých gymnáziích. V pečlivě vedeném deníku si zaznamenává, kam se vycházející žáci hlásí, a vyhodnocuje jejich umístění. Pomocí testů a dalších aktivit učí žáky sebehodnocení a odhadu jejich schopností. Druhá výchovná poradkyně, zástupkyně ředitelky školy, se zabývá hlavně problematikou integrovaných žáků. Spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou, s třídními učiteli, zejména se speciálními pedagogy na prvním stupni, s rodiči projednává individuální vzdělávací programy žáků. Na základě odborného monitorování prováděného pracovníky pedagogicko-psychologické poradny ve speciálních třídách u žáků se specifickými poruchami učení je průběžně vyhodnocován jejich vývoj. Vedení školy se rozhodlo ve spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou mapovat formou dotazníků celkové klima tříd.

Metodikem prevence je proškolená učitelka druhého stupně s šestiletou praxí v této oblasti. Má vytvořen minimální preventivní program pod názvem „Program drogové prevence na školní rok 2003/2004.“ Je zpracován po ročnících a pololetích a zahrnuje rozvržení exkurzí a besed, účast jednotlivých tříd na projektu proti kouření a prohlubování znalostí žáků o problematice návykových látek. Chybí konkrétnější začlenění této tematiky do jednotlivých předmětů. Dva vyučující druhého stupně zpracovali dokument metodického charakteru na téma boje se šikanou, násilím a rasismem v konkrétních podmínkách školy. Program drogové prevence je každoročně aktualizován, ale není vyhodnocován. Výchovné poradenství celkově přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve společenskovedních předmětech – český jazyk a dějepis

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy českého jazyka na obou stupních a dějepisu na druhém stupni vychází z 12 hospitací u osmi vyučujících. Jedna učitelka prvního a jedna druhého stupně nespĺňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, tato okolnost kvalitu výuky zásadně neovlivnila.

Učitelky prvního stupně byly na výuku velmi dobře připraveny po stránce obsahové a věcné i v materiální podpoře vyučování. Probírané učivo mělo návaznost na předcházející. Zejména ve zhlédnuté výuce u žáků se specifickými poruchami učení přiměřenost stanovených cílů zohledňovala aktuální stav těchto tříd. Zvolené formy a metody práce respektovaly individuální vzdělávací potřeby žáků. Byla pozorována diferenciacie učiva. Množství využitých pomůcek včetně učebnic a pracovních sešitů, motivovaná změna činností, zažitá skupinová práce podporující kooperativní učení i vhodné zařazování relaxačních momentů mimo lavice činily výuku efektivní. Projevem ještě minimální praxe u dvou začínajících vyučujících bylo opomenutí závěrečného shrnutí učiva s hodnocením i sebehodnocením žáků. Učitelky dbaly na správné návyky při psaní a sezení. Pouze při namátkové kontrole sešitů s diktáty nebyly někde opravy od vyučujících prováděny důsledně a nebyla vždy sledována zpětná vazba od žáků. Pochvala a dílčí ohodnocení byly významnými motivačními prvky především v dyslektických třídách. Učitelky mluvily spisovně a srozumitelně, vůči žákům vystupovaly vstřícně, respektovaly jejich osobnost. Ve třídách složených ze žáků se specifickými vzdělávacími potřebami kladly důraz na jejich individuální tempo. Účelné

využívání variabilních forem a metod výuky podporovalo rozvíjení komunikativních dovedností žáků.

Ve sledované výuce na druhém stupni postupovali vyučující podle časově tematických plánů, učivo bylo probíráno v souladu s učebními osnovami. I když inspekce nehospitovala žádnou hodinu literární výchovy, je tato část výuky českého jazyka v tematických plánech vyučujících koncipována spíše historiograficky než žánrově (kromě šestého ročníku).

Ze zhlédnutých hodin bylo zřejmé, že se učitelé na výuku většinou připravovali. Mnozí z nich ale seznamovali žáky pouze s tématem hodin, aniž by formulovali vzdělávací cíle. Převažovala frontální organizace výuky, v některých hodinách s dominantním projevem vyučujícího. Zapojování žáků do výuky nebylo ve většině sledovaných hodin, zejména dějepisných, dynamizováno střídáním činností. Neměnné tempo výuky bez relaxačních momentů mělo za následek i časté projevy nekázně u žáků v jedné z dyslektických tříd. U žáků bez výukových problémů se nepromyšlená stavba slohové hodiny i nejasné pokyny projevily jejich rozptýlenou pozorností a neklidem. Ve sledované výuce nejvyšších ročníků kladené otázky zřídka vybízely k diskusi, následovaly spíše kusé odpovědi žáků. V hodinách využívali žáci předtištěné literární texty i učebnice, výjimečně použili odborné jazykové příručky. V dějepisné výuce byl názor uplatňován minimálně, zejména při opakování scházely kartografické pomůcky. Aplikací učiva se jeden z vyučujících snažil vzbudit zájem žáků a navazovat na jejich zkušenosti. Strukturované zápisy, které pravidelně na tabuli zaznamenával, byly však příliš schematické. V závěru většiny sledovaných hodin chyběl prostor pro shrnutí učiva. Výjimečně provedli vyučující zhodnocení sami, scházela zpětná vazba od žáků. Vysoce efektivní byly dvě sledované jazykové hodiny v dyslektických třídách. Vyznačovaly se jasnými organizačními pokyny, nápaditou vstupní motivací, skupinovou i samostatnou prací s vhodně připraveným materiálem včetně jazykových příruček. Nedílnou součástí procvičování byla zpětná vazba. Učivo bylo aktualizováno s odkazy na mezipředmětové vztahy. Postupný zápis na tabuli dával žákům dostatečný prostor k jejich aktivní spolupráci. Žáci byli vedeni k objasňování příčinných souvislostí jazykových jevů, společně se učili přesně a jasně formulovat odpovědi. Vyučující zohledňovala jejich individuální tempo a schopnosti. V průběhu střídání činností byli žáci pozitivně motivováni. V závěrečném shrnutí bylo obsaženo i jejich hodnocení.

Četnost klasifikace dle namátkově vybraných žákovských knížek u jednotlivých vyučujících kolísala. Rozdílnosti byly pozorovány především v záznamech o ústním zkoušení a klasifikaci individuální četby. Prohlédnuté kontrolní slohové práce a kontrolní diktáty byly formálně sjednoceny. U některých vyučujících se objevily rozdíly v pečlivosti oprav.

Ve většině zhlédnutých hodin žáci akceptovali stanovená pravidla chování. Vzhledem k použitým metodám a formám práce neměli v části sledovaných hodin dostatečný prostor k rozvíjení komunikativních dovedností. Verbální projevy vyučujících byly srozumitelné, někde byly výrazně citově zbarveny, místy se jevíly spíše monotónními. V zásadě byly spisovné, jeden z učitelů používal i hovorovou mluvu s nespisovnými výrazy. Celkově vyučující vystupovali vůči žákům vstřícně a tolerantně. Téměř v každé zhlédnuté hodině byl v práci se žáky s výukovými obtížemi zohledňován jejich aktuální stav. Rozvíjení komunikativních dovedností se kvalitativně lépe dařilo při kooperativní výuce.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve společenskovědních předmětech jsou celkově na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání v matematice vychází z pěti hospitací u pěti vyučujících na 1. stupni a ze čtyř hospitací u čtyř učitelek na 2. stupni školy. Stanovené

výukové cíle ve sledovaných hodinách odpovídaly standardu vzdělání i aktuálnímu složení tříd, zohledňovaly zvláště individuální vzdělávací potřeby žáků speciálních tříd, byly voleny vhodně a přiměřeně. Rozsah probíraného učiva se především přizpůsoboval průměrnému žákovi. Probírané učivo logicky navazovalo na předcházející témata.

Zhlédnuté hodiny na 1. stupni byly mimo jedné odučeny vyučujícími splňujícími požadavky odborné a pedagogické způsobilosti. Nekvalifikovanost učitelky se negativně neprojevila na kvalitě výuky. Na 2. stupni vyučuje matematiku pět kvalifikovaných vyučujících, z nichž jeden učitel byl v době inspekce v pracovní neschopnosti. Probírané učivo bylo podáváno věcně a odborně správně.

Sledovaná výuka probíhala v kmenových třídách působících zejména na 1. stupni velmi esteticky. Jejich celková úroveň závisí na invenci třídních učitelů a učitelek. Žáci průběžně pracovali s učebnicemi, pracovními sešity, namnoženými materiály popř. i se skládačkami a kartami s numerickými výpočty. V nižších ročnících využívali k vytváření a upevňování matematických představ počítadla, číselné osy, geometrické obrazce a hrací kostky.

Všechny sledované hodiny byly charakteristické pečlivou přípravou na jejich průběh, která ve svém důsledku umožnila zapojení většiny žáků po značnou část vyučování. Vyučující převážně uplatňovali frontální způsob výuky s účinným střídáním činností, dle možností dbali na vyvozování vztahů a souvislostí i na alternativní způsoby řešení, zčásti na využití vlastních znalostí a zkušeností žáků i mezipředmětových vztahů. Probíranou látku podávali srozumitelně a přiměřeně věkovým schopnostem žáků, částečně ji diferencovali z hlediska obtížnosti při zadávání samostatné práce jednotlivcům nebo skupinám, brali ohled na osobní dispozice žáků se specifickými poruchami učení. Podle potřeby a dané situace k nim přistupovali individuálně. V závěru některých hodin chyběl dostatek času na shrnutí a fixaci probraného učiva a zhodnocení. Členění hodin odpovídalo psychohygienickým zásadám, tempo výuky bylo přizpůsobováno aktuálním podmínkám v jednotlivých třídách. Zařazování relaxačních chviliek zejména na 1. stupni, změny rytmu nebo druhu činností přispívaly ke zvyšování efektivity vyučování.

Vstupní motivace byla v hospitovaných hodinách uplatňována pouze částečně. V průběhu vyučování byli žáci motivováni pochvalou a oceněním výsledků práce, zařazováním soutěží a her, zčásti aktualizací učiva a využitím mezipředmětových vztahů i řešením úloh z praxe. Většina žáků v hospitovaných třídách projevovala zájem o probíhající výuku a aktivně se do ní zapojovala.

Zhlédnuté hodiny charakterizovaly velmi pěkné vzájemné vztahy a vstřícný způsob komunikace se žáky založený na vzájemné důvěře, pozitivních vztazích a akceptování stanovených pravidel. Žáci se chovali slušně a ukázněně.

Převládalo průběžné pozitivní a adekvátní hodnocení žáků vyučujícími, kteří respektovali jejich individuální dispozice, oceňovali zájem, snahu a pokrok. Klasifikaci kontrolního testu vyučující zdůvodnila.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice jsou na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přírodovědných předmětech - fyzika, chemie, přírodopis a zeměpis

Česká školní inspekce (ČŠI) hospitovala u pěti ze šesti pedagogů, kteří výuku přírodovědných předmětů ve škole zajišťují. Pouze pedagogicky způsobilý učitel chemie a fyziky byl v době inspekce v pracovní neschopnosti.

Na pokyn vedení školy vyučující zpracovávají na základě učebních osnov a používaných učebnic časově tematické plány. Ve fyzice, chemii a přírodopisu je jejich nedílnou součástí

i plán laboratorních prací. Obsah časově tematických plánů ve sledovaných předmětech souhlasí s osnovami. ČŠI během inspekce nezjistila významné rozdíly mezi plánem a skutečností, odstranění mírných skluzů mají učitelé promyšleno. Většina pedagogů má jasně stanoveny výchovné a vzdělávací cíle, které jsou přizpůsobeny schopnostem žáků.

Absence pedagogického vzdělání se ve výuce začínající učitelky přírodopisu a chemie i přes systematické metodické působení ředitelky a další pověřené vyučující projevila negativně (např. špatný odhad časové náročnosti vyučovaného tématu, minimální zpětná vazba pro ni i žáky, nedostatečné opakování a upevňování probraného učiva, nízká aktivita žáků). U druhého nekvalifikovaného pedagoga neměla chybějící odborná a pedagogická způsobilost na průběh vyučování zásadní dopad.

Výuka probíhala ve vhodných, motivačně působících učebnách. Příprava pedagogů byla většinou velmi pečlivá. Vyučovací hodiny měly převážně dobrou strukturu, někdy však byly realizované činnosti dost jednotvárné a vedly k menší pozornosti a soustředění žáků. Všichni učitelé využívali při výkladu, někteří i při opakování, řadu vhodných pomůcek, připravovali namnožené texty. Vyučovali nejčastěji frontálně. Tento způsob výuky však byl v některých případech velmi efektivní a vedl i k aktivnímu zapojení žáků do výuky (zeměpis). Vhodná motivace příklady z běžného života, případně mezipředmětovými vztahy nebo aktualizací se objevovala méně často. Výrazně se lišila jedna vynikající hodina fyziky, kde proces učení byl založen na samostatné experimentální činnosti žáků přímo během výkladu. Závěry žáci vyvozovali na základě vlastních zjištění, měli dostatečný prostor pro utřídění myšlenek. Vyučující přijímala jejich formulace vyjadřující podstatu sledovaných jevů, s případnými nepřesnostmi a chybami se dále pracovalo.

Úroveň poznámek v sešitech žáků byla odvislá od důslednosti a pečlivosti jednotlivých učitelů a učitelek.

V dyslektických třídách se vyučující zaměřovali na důkladné zvládnutí základního učiva, respektovali individuální schopnosti a tempo žáků, poskytovali jim pomoc, chválili za dílčí úspěchy. Zkušenosti pedagogové mají velmi dobrý přehled o diagnostikovaných poruchách žáků, což zohledňují v každodenní práci s nimi.

Hodnocení a klasifikace v některých sledovaných hodinách chyběly. Pokud se vyskytly, byly objektivní a většinou dobře zdůvodněné. Sebehodnocení žáků se téměř neobjevovalo.

Ve většině hodin vládla příjemná pracovní atmosféra. Žáci respektovali dohodnutá pravidla, spontánně komunikovali, dobře spolupracovali. Forma uzavřených otázek však nevytvářela dostatečný prostor pro jejich souvislý projev.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přírodovědných předmětech hodnotí ČŠI celkově jako dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola zatím neprováděla zjišťování výsledků vzdělávání standardizovanými evaluačními nástroji. Vyučující zadávají a vyhodnocují pouze vlastní testy z českého jazyka a matematiky. V letošním školním roce škola využila v pátém a devátém ročníku zkušební testování SCIO prostřednictvím PC.

Na základě zjištěných skutečností a provedených hospitací je průběh vzdělávání a výchovy ve škole ve sledovaných předmětech celkově na velmi dobré úrovni.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

Tematicky zaměřená inspekce „Rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání“

Tematicky zaměřená inspekce „Rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání“ se uskutečnila v průběhu standardní inspekční činnosti a byla zaměřena na realizaci metodického pokynu MŠMT čj. 31 172/2002-22 ze dne 12. února 2003.

Ředitelka školy po poradě se svou zástupkyní a předsedy předmětových komisí na 2. stupni rozšířila učební plány s platností od 1. září 2003 o jednu vyučovací hodinu v osmém ročníku a o jednu vyučovací hodinu v devátém ročníku. Disponibilní časové dotace využila ke zvýšení celkového týdenního počtu vyučovacích hodin povinného předmětu anglický jazyk v osmém ročníku na čtyři hodiny a povinného předmětu český jazyk v devátém ročníku na pět hodin. Při rozhodování byly upřednostněny potřeby žáků a zájem pedagogů. Výuka podle zvolené varianty probíhá po celý školní rok 2003/2004. Žáci kmenových tříd se vzdělávají společně.

Výuka anglického jazyka je zabezpečena v obou osmých třídách učitelkami s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Český jazyk je v jedné deváté třídě vyučován kvalifikovanou učitelkou, ve zbývajících dvou devátých třídách vyučuje učitelka, která nespĺňuje stanovené podmínky odborné a pedagogické způsobilosti.

Obsah výuky v jednotlivých navýšených vyučovacích hodinách nepřináší nárůst zátěže žáků. Ke zvyšování poznatkové části učiva, k rozvoji dovedností a kompetencí, k podpoře výuky průřezových témat docházelo hlavně v českém jazyce pouze částečně. Formy a metody vzdělávání vedly k aktivizaci žáků a podpoře činnostního učení jenom v části sledovaných hodin. Vzhledem ke speciálním dyslektickým třídám byla výuka českého jazyka organizována frontálně bez alternace metod a forem výuky, žáci v hodinách nepracovali s normativními příručkami.

Vzdělávací program školy byl k 1. září 2003 rozšířen v souladu s dokumenty MŠMT čj. 31 172/2002-22. Výuka v navýšených hodinách je z více než 50 % zajištěna učiteli s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Průběh vzdělávání ve zhlédnutých navýšených vyučovacích hodinách byl celkově velmi dobrý.

Tematicky zaměřená inspekce „Začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí a první pomoci do vzdělávacích programů“

Současně s inspekční činností proběhla ve škole tematická inspekce zaměřená na začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí a první pomoci do vzdělávacího programu školy. V jejím průběhu bylo zjištěno:

Personální podmínky školy jsou na úrovni, která zcela umožňuje začlenit tematiku ochrany člověka za mimořádných událostí a první pomoci do vzdělávacího programu školy. Do výuky sledované problematiky je zapojena převážná většina pedagogů (cca 92 %) včetně ředitelky. Tematika je probírána na poradách, konzultována v rámci metodických sdružení, průběžně je ředitelkou sledována její realizace. Ve vzdělávání učitelů ve sledované problematice převažuje forma samostudia, studium organizované vzdělávacími institucemi nebo profesionály mimo školu je využíváno v menším rozsahu.

Ve škole jsou učitelům k dispozici základní aktuální studijní materiály, ze kterých mohou ve výuce čerpat, demonstrační pomůcky s výjimkou cvičné figuríny pro praktický nácvik umělého dýchání. Chybí didaktické pomůcky dodávané generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru ČR. Škola nemá k dispozici ochranné masky.

Tematika ochrany člověka za mimořádných situací je v plném rozsahu systematicky začleněna do všech ročníků, vhodně zařazena do výuky vybraných předmětů, je i náplní třídnických hodin. Výběr učiva je přizpůsoben věku žáků. Teoretická výuka je realizovaná průběžně během celého školního roku, jednorázové akce jsou každoročně určeny pro nácvik potřebných praktických dovedností (evakuace, poskytování první pomoci, do loňského školního roku používání ochranných masek a přesun do úkrytových prostor). O průběhu výuky sledované problematiky si žáci vedou samostatné sešity. Ředitelkou školy je realizace výše uvedené problematiky sledována a vyhodnocována, případně jsou operativně přijímána odpovídající opatření. Dokumentace o sledované problematice je ve škole vedena v potřebném rozsahu.

Součástí tematické inspekce bylo prověření znalostí žáků testováním, které proběhlo v náhodně vybrané třídě devátého ročníku. Znalosti žáků byly hodnoceny dle pětistupňové škály používané ČŠI - 73 % žáků dosáhlo v testu dobrých výsledků.

Sledovaná problematika byla do vzdělávacího programu školy začleněna a realizována na velmi dobré úrovni.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Soulad údajů uvedených v rozhodnutí o zařazení do sítě školy, předškolních zařízení a školských zařízení s údaji ve zřizovací listině

Údaje uvedené v rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydaném MŠMT dne 16. prosince 2002 pod čj. 32 711/2002-21 s účinností od 1. ledna 2003 se shodují s údaji uvedenými ve zřizovací listině čj. POS/19/02/ZL vydané statutárním městem Liberec dne 30. října 2002 s účinností od 1. ledna 2003 na základě usnesení Zastupitelstva statutárního města Liberec č. 182/02 ze dne 1. října 2002.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT čj. 32 711/2002-21 o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 16. prosince 2002 s účinností od 1. ledna 2003
2. Zřizovací listina čj. POS/19/02/ZL vydaná statutárním městem Liberec dne 30. října 2002 s účinností od 1. ledna 2003 na základě usnesení Zastupitelstva statutárního města Liberec č. 182/02 ze dne 1. října 2002
3. Jmenování ředitelkou příspěvkové organizace Základní škola, U Soudu 369/8 od 1. ledna 2003 čj. POS/67/02/JD ze dne 30. října 2002
4. Jmenování do funkce statutárního zástupce ředitele příspěvkové organizace Základní škola Liberec, U Soudu 369/8 s účinností od 1. srpna 2003 ze dne 1. srpna 2003, čj. neuvedeno
5. „Rozdělení kompetencí – ředitel školy, zástupce ředitele školy“ ze dne 30. srpna 1994, čj. neuvedeno
6. „Řád školy“ ze dne 29. září 2003, čj. neuvedeno

7. „Provozní řád“ ze dne 2. září 2002, čj. neuvedeno
8. Třídní výkazy a katalogové listy žáků tříd II. B, IV. B, VII. B, VIII. B a IX. C vedené ve školním roce 2003/2004
9. Třídní knihy vedené ve školním roce 2002/2003
10. Třídní knihy vedené ve školním roce 2003/2004
11. Zápisy z pedagogických rad ve školním roce 2003/2004
12. Rozvrh hodin platný pro školní rok 2003/2004
13. Učební plán platný ve školním roce 2003/2004
14. Tematické plány hospitovaných předmětů a tříd ve školním roce 2003/2004
15. „Individuální vzdělávací programy pro evidované žáky se speciálními vzdělávacími potřebami ve školním roce 2003/2004“
16. „Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2002/2003“ ze dne 29. září 2003
17. Osobní spisy pedagogických pracovníků (doklady o vzdělání) vedených pod osobními čísly 3455, 4576, 3047, 4245, 3583, 4258, 8618, 3103, 8073, 3128, 6065, 5127, 3565, 4575, 4109, 4244, 4556, 3106, 3113, 4257, 3116, 3308
18. „Organizační schéma školy“ ze dne 2. ledna 2003
19. „Provozní řád učebny chemie“ ze dne 25. května 2003, čj. neuvedeno
20. Podkladová inspekční dokumentace Základní školy Liberec, U Soudu 369/8 ze dne 12. ledna 2004
21. „Koncepce školy na období 2002 – 2004“ ze dne 2. září 2003, čj. neuvedeno
22. „Plán kontrol na školní rok 2003- 2004“, nedatováno a čj. neuvedeno
23. „Kalendářní plán školy na školní rok 2003 – 2004“ ze dne 2. září 2003, čj. neuvedeno
24. „DVPP – plán personálního rozvoje“, nedatováno a čj. neuvedeno
25. „Disponibilní hodiny v 8. a 9. ročníku ve školním roce 2003/2004 – plán výuky“, nedatováno
26. „Plán výchovného poradce ve školním roce 2003/2004“, nedatováno
27. „Program drogové prevence na školní rok 2003/2004“, srpen 2003
28. „Program boje proti šikaně, násilí a rasismu“ ze dne 28. srpna 2003
29. „Ochrana člověka za mimořádných situací“ dokument o rozvržení sledované problematiky do jednotlivých předmětů – nedatováno, bez podpisu ředitelky školy
30. „Potvrzení o účasti“ ředitelky školy ve zdokonalovacím kurzu Havarijní plánování a krizové řízení pořádané školicím střediskem CO ČR 1. prosince 1999
31. Náhodně vybrané sešity žáků 4. – 9. ročníku s problematikou ochrany člověka za mimořádných situací
32. Kontrolní slohové práce a kontrolní diktáty z českého jazyka ve školním roce 2003/2004 tříd VI. A, VII. B, VIII. B, IX. B a IX. C

ZÁVĚR

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou vzhledem ke schváleným učebním dokumentům, sledovaným předmětům a zaměření školy na výuku žáků se specifickými poruchami učení (zejména s dyslexií) celkově na velmi dobré úrovni a umožňují realizovat záměry zvoleného vzdělávacího programu Základní škola. Důsledně je dbáno na další vzdělávání pedagogických pracovníků i na rozšiřování kvalifikace. Plánování v oblasti lidských zdrojů je promyšlené a cílené. Organizace činnosti a provozu školy i systém vedení zaměstnanců jsou přehledné a funkční, podmínkám zařízení plně vyhovují.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou vzhledem ke schváleným učebním dokumentům velmi dobré. Prostorové a psychohygienické podmínky i vybavení názornými pomůckami, učebnicemi a doplňkovými texty, didaktickou a výpočetní technikou plně vyhovují potřebám výuky a ve sledovaných předmětech umožňují plnění učebních osnov. Na celkový vzhled vyučovacích i společných prostor v hlavní budově mají negativní vliv zašlé malby a nátěry. Prostředí v druhé budově školy je celkově na velmi dobré úrovni. V učebnách v obou objektech podnětně působí řada výukových a motivačních materiálů popř. i názorných pomůcek. Na základě znalostí materiálně-technických podmínek zařízení má ředitelka zpracovaný projekt rekonstrukce a přestavby hlavní budovy.

Výchovně proces probíhá podle platných učebních dokumentů vzdělávacího programu Základní škola. Při výuce žáků se specifickými poruchami učení je postupováno dle vypracovaných individuálních vzdělávacích programů. Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jsou celkově na velmi dobré úrovni, rezervy se zčásti projevíly ve výuce přírodopisu a chemie. Zhlédnuté hodiny byly připravené, jejich obsah, který korespondoval se schválenými učebními osnovami sledovaných předmětů, byl promyšlený. Zejména na druhém stupni se kvalitativně lišily z hlediska použitých metod a forem práce, organizace vyučování a efektivity výuky. Ve speciálních třídách se vyučující ve sledovaných hodinách zaměřovali na důkladné zvládnutí základního učiva, respektovali individuální dispozice žáků, přistupovali k nim jednotlivě. Pedagogové mají velmi dobrý přehled a znalosti o diagnostikovaných poruchách žáků. Komunikace mezi učiteli a žáky byla bezproblémová, probíhala na bázi dohodnutých pravidel. Hodnocení žáků bylo objektivní, zohledňovalo jejich osobní předpoklady.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jan Vrabec	v. r.
Členové týmu	Mgr. Alexandra Hanwaldová	v. r.
	Ing. Kateřina Nováková	v. r.
	Ing. Varja Paučková	v. r.
	Ivana Kolářová	
	Irina Kopčanová	

V Liberci dne 23. února 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 5. 3. 2004

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Milada Mádlová, ředitelka školy	v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Liberecký inspektorát – pracoviště, Masarykova 801/28, 460 01 Liberec 1. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Libereckého kraje – odbor školství a mládeže	2004-03-23	h4-1109/04-5083
Zřizovatel	2004-03-23	h4-1109/04-5083

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
2004-03-11	h4-1109/04-5083	Připomínky byly podány.